

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 sierpnia 2012 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Jacek Bajak
Protokolant:	sekr. sądowy Aneta Wesołkowska

po rozpoznaniu w dniu 1 sierpnia 2012 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w K.

przeciwko Skarbowi Państwa - Ministrowi Skarbu Państwa

o zapłatę

1. oddała powództwo:

2. zasądza od (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w K. na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 12 600 zł (dwanaście tysięcy sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania.

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 10 lutego 2010 roku (...) Spółdzielnia Mieszkaniowa w K. wniosła o zasądzenie od Skarbu Państwa - Ministra Skarbu Państwa kwoty 6 807 666,18 zł tytułem odszkodowania za wydanie aktu normatywnego niezgodnego z Konstytucją – art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 14 czerwca 2007 roku o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. nr 125, poz. 873), którego niezgodność

z art. 2 Konstytucji stwierdził Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 15 lipca 2009 roku, sygn. akt K 64/07, wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 5 grudnia 2009 roku do dnia zapłaty. Nadto powódka wniosła o zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, iż działanie ustawodawcy naraziło ją na szkodę, która wynika wprost z zastosowania się do normy przepisu ustawy, uznanego za niezgodny

z Konstytucją, wobec czego przysługuje jej odszkodowanie tytułem zaistniałego deliktu legislacyjnego. Jako podstawę dochodzonych roszczeń podała art. 417¹ § 1 i 2 zd. 2 k.c., zaś szkody po swojej stronie upatrywała w: (a) utracie należnych przychodów w kwocie 5 727 764,96 zł z tytułu spłaty należności spółdzielni za przekształcenie lokatorskiego prawa do lokalu w prawo własnościowe lub

w odrębną własność lokalu, które to należności zostały umorzone z chwilą wejścia w życie ustawy z dnia 14 czerwca 2007 roku, tj. z dniem 31 lipca 2007 roku, na podstawie jej art. 6 ust. 1, (b) poniesieniu wydatku 1 072 051,22 zł tytułem kosztów obsługi kredytu zaciągniętego w wysokości 8 000 000 zł na sfinansowanie prac remontowych – termomodernizacji budynku, (c) pokryciu kosztów korespondencji z członkami Spółdzielni (7 850 zł), zawierającej informacje dotyczące kwot i konsekwencji umorzenia spłat. W ocenie powódki zaistniały także dwie pozostałe przesłanki odpowiedzialności pozwanego, tj. związek przyczynowy pomiędzy obowiązywaniem wadliwego przepisu a szkodą po stronie powódki oraz stwierdzenie niezgodności aktu prawnego (przepisu prawa) z Konstytucją.

W odpowiedzi na pozew Skarb Państwa wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na rzecz pozwanego Skarbu Państwa kosztów postępowania. Motywując swe stanowisko w sprawie pozwany zakwestionował istnienie podstawy odpowiedzialności (z powodu braku normalnego związku przyczynowego pomiędzy zdarzeniami wskazywanymi w pozwie jako wywołujące szkodę a hipotetycznym uszczerbkiem majątkowym powódki) oraz wysokość uszczerbku wskazywanego przez powódkę, jak również fakt poniesienia jakiegokolwiek uszczerbku przez powódkę. Pozwany podniósł, że przepis umarzający z mocy prawa należności przysługujące spółdzielni od jej członków został uznany za niezgodny z Konstytucją, a zatem wywołał skutków prawnych (wobec działania wyroków Trybunału Konstytucyjnego ze skutkiem *ex tunc* należy go traktować tak jakby nigdy nie obowiązywał, wobec czego do umorzenia należności nie doszło). W związku z powyższym zdaniem pozwanego powódce służy roszczenie o zwrot zaległych należności od swoich członków, co świadczy o braku szkody po jej stronie, natomiast żądanie odszkodowania od Skarbu Państwa oznaczałoby podwójną kompensację. Pozwany zakwestionował nadto istnienie po stronie powódki obowiązku listownego informowania członków Spółdzielni o umorzeniach, a także związku przyczynowego pomiędzy umorzeniem należności *ex lege* a koniecznością poniesienia kosztów obsługi kredytu zaciągniętego w kwocie 8 000 000 zł (odpowiedź na pozew – k. 124 – 128).

Wyrokiem z dnia 1 października 2010 roku Sąd oddalił powództwo w całości (k. 156-wyrok).

Na skutek apelacji powódki Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z 13 maja 2011 roku, I ACa 1159/10, uchylił zaskarżony wyrok w punkcie I

w części oddalającej powództwo o zapłatę kwoty 5 720 764,96 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 5 grudnia 2009 roku do dnia zapłaty, oraz w punkcie II, i w tym zakresie przekazał sprawę tutejszemu Sądowi do ponownego rozpoznania, pozostawiając mu rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

W pozostałym zakresie Sąd II instancji apelację powódki oddalił i pozostawił tutejszemu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego (wyrok Sądu Apelacyjnego- k. 219).

Sąd Apelacyjny nie podzielił ustalenia poczynionego przez tutejszy Sąd w zakresie uznania pism Spółdzielni kierowanych do jej członków za oświadczenia woli o treści polegającej na zwolnieniu z długu. Ponadto stwierdził, że Sąd Okręgowy oparł swe rozstrzygnięcie równolegle na dwóch wzajemnie wyłączających się podstawach: przedwczesności – nie wykazaniu skutecznie wysokości roszczenia, braku szkody wyrządzonej przez wydanie aktu normatywnego – wynikającej z czynności prawnej powódki. Po trzecie, zdaniem Sądu II instancji nie jest jasna przyczyna, dla której Sąd Okręgowy uznał powództwo za przedwczesne, podczas gdy spośród kilku teoretycznie możliwych przyczyn, tj. (1) konieczności wydania orzeczenia prejudycjalnego, (2) konkurencji roszczeń, (3) niewymagalności roszczenia, (4) braku możliwości dochodzenia roszczenia, bo szkoda ma charakter przyszły i zaktualizuje się gdyby inne podmioty nie zostały zobowiązane do spełnienia świadczenia lub zapłaty z innych tytułów prawnych, (5) ewentualnego charakteru szkody, (6) braku normalnego związku przyczynowego, (7) wyłączenia roszczenia na skutek bierności poszkodowanego w zakresie dochodzenia roszczeń wobec kontrahenta ze stosunku umownego – w sprawie niniejszej zachodzić może co do zasady tylko jedna z nich, tj. wymieniona pod nr 6. W tej mierze Sąd Apelacyjny podkreślił, iż ustawa nie kreuje związku normatywnego, tylko odwołuje się do adekwatnych powiązań przyczynowych między uszczerbkiem w majątku danej osoby a wydaniem aktu normatywnego, natomiast orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego nie zwalnia sądu z powinności ustalenia zakresu odpowiedzialności Skarbu Państwa. Sąd ten wskazał także, iż ustalenie zaistnienia szkody wymagałoby m.in. ustalenia czy umarzone świadczenia członków Spółdzielni stanowiłyby dochód Spółdzielni z uwagi na szczególne regulacje dotyczące przekształceń.

Rozważając wpływ orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego na stosunki umowne (między Spółdzielnią a jej członkami z tytułu przekształceń praw do lokalu), Sąd Apelacyjny wskazał, iż dopuszczalne byłoby przyjęcie, że przestała istnieć podstawa prawna zniesienia praw majątkowych (wierzytelności), jednakże wątpliwym jest czy reaktywowany został w ten sposób poprzedni stosunek obligacyjny (umowa) i w jakim ewentualnie zakresie, czy też powstało zdarzenie prawne będące samodzielnym źródłem zobowiązania (bezpodstawne wzbogacenie). Rozważenia wymaga przy tym, czy „odżył” przepis dotyczący przekształceń, stanowiący podstawę prawną umów, a zatem czy nadal stanowią one ważne źródło zobowiązania. Niezbędne zdaniem Sądu odwoławczego jest również rozważenie rozkładu

odpowiedzialności za majątkowe następstwa wskazanej regulacji prawnej w relacji Skarb Państwa – powodowa Spółdzielnia – członkowie tej Spółdzielni, oraz aspektów związanych z ochroną praw nabytych. Zachodzi także celowość oceny następczej regulacji, tj. ustawy z dnia 18 grudnia 2009 roku o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. nr 223, poz. 1779) (uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego – k. 225 – 246)

Na rozprawie w dniu 21 marca 2012 r. pełnomocnik pozwanego wskazał na brak związku przyczynowego pomiędzy orzeczeniem Trybunału a niedochodzeniem roszczeń przez powódkę od spółdzielców, wskazał też na brak szkody, oświadczył, że nie kwestionuje prawdziwości złożonych przez powódkę dokumentów, jednakże oświadczył, że ze złożonych dokumentów nie wynika, że umorzenia były dokonane zgodnie z art. 6 ust. 1 i tam zakreślonymi wymogami /k. 269/. Wobec powyższego powódka wniosła o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu księgowości na okoliczność ustalenia prawidłowości dokonywanych przez spółdzielnię umorzeń na podstawie art. 6 ustawy /k. 270/. Z kolei pełnomocnik pozwanego wskazał, iż kwestionuje spełnienie przesłanek z art. 6 ust. 1 a złożone dokumenty nie zmierzają do ich wykazania /k. 270/. Przy piśmie z 10 kwietnia 2012 r. powódka złożyła zestawienie mieszkań przekształconych na spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu w okresie 1.01.03-30.07.07 wraz z wyszczególnieniem pierwotnych kosztów budowy i wpłaconych wkładów wraz z dokumentami ją źródłową, wykazem mieszkań przejętych od zakładów pracy przekształconych na spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu, w stosunku do których spółdzielnia nie była zobowiązana do spłaty pierwotnych kosztów budowy oraz dowody księgowe dotyczące wyksięgowania kwoty 5 727 764,96 zł umorzonej należności spółdzielni z tytułu spłaty rat wkładu budowlanego. Jednocześnie powódka wniosła o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego rewidenta na okoliczność ustalenia, że powódka w sposób prawidłowy, to znaczy zgodnie z przepisem art. 6 ust. 1 ustawy z 14 czerwca 2007 r. dokonała umorzenia z dniem wejścia w życie ustawy nie spłaconych kwot jako nienależnych oraz dla ustalenia poniesionej w ten sposób szkody/k. 271/.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powodowa (...) Spółdzielnia Mieszkaniowa działa na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 16 września 1982 roku Prawo spółdzielcze (tekst jednolity – Dz.U. z 2003 r., nr 188, poz. 1848 ze zm.), ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz.U. z 2003 r., nr 119, poz. 1116 ze zm.) oraz statutu (dowód: statut Spółdzielni – k. 21 – 41).

Z dniem 31 lipca 2007 roku ustawa o spółdzielniach mieszkaniowych została znowelizowana na podstawie ustawy z dnia 14 czerwca 2007 roku

o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2007 r., nr 125, poz. 873). W wyniku tej nowelizacji zmieniona została treść art. 12 ust. 1 i art. 17¹⁴ ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych. Zgodnie z nowym brzmieniem art. 12 ust. 1 ustawy

o spółdzielniach mieszkaniowych, na pisemne żądanie członka, któremu przysługuje spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego, spółdzielnia była obowiązana zawrzeć z tym członkiem umowę przeniesienia własności lokalu po dokonaniu przez niego:

1)spłaty przypadającej na jego lokal części kosztów budowy będących zobowiązaniami spółdzielni, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 1, w tym w szczególności odpowiedniej części zadłużenia kredytowego wraz z odsetkami z zastrzeżeniem pkt 2;

2)spłaty nominalnej kwoty umorzenia kredytu lub dotacji w części przypadającej na jego lokal, o ile spółdzielnia skorzystała z pomocy podlegającej odprowadzeniu do budżetu państwa uzyskanej ze środków publicznych lub z innych środków;

3)spłaty zadłużenia z tytułu opłat za korzystanie z lokali.

Nowelizacja ustawy zlikwidowała obowiązek wpłaty 50 % umorzenia zwaloryzowanego do aktualnej wartości rynkowej lokalu, spłaty z tytułu modernizacji budynku oraz zaciągniętych przez spółdzielnię kredytów i pożyczek na sfinansowanie remontów nieruchomości. W myśl dodanego ust. 1¹ art. 12 tej ustawy spółdzielnie mieszkaniowe zobowiązane były do zawarcia umów przeniesienia własności lokalu w terminie 3 miesięcy od dnia złożenia wniosku przez osobę uprawnioną, chyba że nieruchomość posiadała nieuregulowany stan prawny w rozumieniu art. 113 ust. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami lub spółdzielni nie przysługiwało prawo własności lub użytkowania wieczystego gruntu, na którym wybudowała sama budynek lub wybudowali go jej poprzednicy prawni.

W ustawie nowelizującej został także zamieszczony art. 6, zgodnie z którym – jeżeli członek spółdzielni mieszkaniowej, któremu przysługiwało spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego, w związku z przekształceniem po dniu 23 kwietnia 2001 r. tego prawa na spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu lub w związku z nabyciem po tym dniu własności tego lokalu, nie dokonał całkowitej spłaty należnej spółdzielni z tego tytułu, to z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy niespłaconą kwotę umarzało się jako nienależną, jeżeli dokonana spłata pokrywała całkowite koszty budowy lokalu.

W 2003 roku zarząd spółdzielni informował swoich członków o możliwości ustanawiania spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego i przekształcenia lokatorskiego prawa do lokalu na prawo własnościowe. Spółdzielnia informowała także, że przekształcenia praw do lokali na własnościowe nie ograniczało możliwości wyodrębnienia na własność posiadanych mieszkań w terminach późniejszych dogodnych dla członków. Warunkiem uzyskania własnościowego prawa do lokalu było złożenie wniosku o przekształcenie prawa do lokalu z podaniem terminu wpłacenia wkładu budowlanego, a także uzupełnienie przez członka posiadanego zwaloryzowanego wkładu mieszkaniowego do wymaganej wysokości wkładu budowlanego w oparciu o zasady uchwalone przez radę nadzorczą spółdzielni (dowody: pisma zawierające informacje zarządu o warunkach finansowych przekształcenia – załączniki do sprawy).

Po otrzymaniu informacji zarządu o warunkach przekształcenia, członkowie spółdzielni składali pisemne wnioski o przekształcenia, a następnie spółdzielnia podpisywała z nimi umowy o przekształceniu spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego na spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego z odroczoną wpłatą oraz ratalną spłatą (dowody: wnioski członków oraz umowy o przekształcenie – załączniki do sprawy).

(...) Spółdzielnia Mieszkaniowa w latach 2003 – 2007 umożliwiała swoim członkom wnoszenie uzupełniającej wartości wkładów mieszkaniowych w formie ratalnej, rozkładając spłatę należności z tego tytułu na okres do 10 lat. Środki uzyskane ze spłat po rozliczeniu z bankiem finansującym inwestycje mieszkaniowe zasilały fundusz remontowy. Kwoty te wynosiły w latach: 2003 – 7.944.402 zł, 2004 – 2.408.518 zł, 2005 – 1.000.000, 2006 – 1.000.000 zł, 2007 – 800.000 zł, co łącznie wyniosło sumę 13.152.920 zł. Łączna kwota 5.727.764,96 zł miała być z tego tytułu wpłacona w latach następnych, tj. po dniu 31 lipca 2007 roku, kiedy to wszedł w życie art. 6 ust. 1 ustawy nowelizującej z dnia 14 czerwca 2007 roku. W oparciu o ten przepis Spółdzielnia po 31 lipca 2006 roku złożyła wobec członków oświadczenia o umorzeniu wierzytelności o łącznej wysokości 5.727.764,96 zł (dowody: zestawienie lokali przekształconych przez Spółdzielnię w okresie od 01.01.2003 r. do 31.07.2007 r. z wyszczególnieniem wartości wkładów umorzonych na podstawie art. 6 ust. 1 ustawy nowelizującej – k. 42-49, pisma zarządu spółdzielni o umorzeniu kierowane do członków – załączniki do sprawy).

Kwoty wpłat z tytułów przenoszenia własności były księgowane na fundusz remontowy spółdzielni. Umorzenia spowodowały brak wpływów spółdzielni na fundusz remontowy, z którego pokrywano koszty prac wynikających ze strategii ekonomicznej na dany rok kalendarzowy oraz zatwierdzonego planu remontów, a w szczególności koszty docieplenia budynków, remontów sieci i urządzeń c.o., remonty dźwigów, wymianę stolarki itp.

Dnia 15 lipca 2009 roku wyrokiem w sprawie o sygnaturze akt K 64/07 Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 6 ust. 1 ustawy

z dnia 14 czerwca 2007 roku o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz o zmianie niektórych ustaw jest niezgodny z art. 2 Konstytucji. Sentencja wyroku została ogłoszona dnia 27 lipca 2009 roku w Dzienniku Ustaw nr 117, poz. 988. W uzasadnieniu tego wyroku Trybunał uznał, iż art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 14 czerwca 2007 roku stanowi bezprawną ingerencję ustawodawcy w umowne stosunki prawne ukształtowane pod rządami przepisów ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych w brzmieniu obowiązującym przed wejściem w życie ustawy zmieniającej, ustawowo modyfikując ustalony wcześniej obowiązek członka spółdzielni mieszkaniowej stanowiący ekwiwalent z tytułu uzyskania spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu lub nabycia odrębnej własności lokalu. Stanowi to ingerencję w prawo nabyte przez spółdzielnię mieszkaniową, a polegające na roszczeniu o zapłatę należności określonej w umowie zawartej z członkiem spółdzielni.

Wyrok ten był konsekwencją rozstrzygnięcia Trybunału z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie o sygnaturze akt P 16/08, w którym stwierdzona została niezgodność z Konstytucją znowelizowanego art. 12 ust i art. 17¹⁴ ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych. Niezgodność ta zdaniem Trybunału polegała na arbitralnym wkroczeniu w istotę prawa własności. Trybunał wskazał, że Spółdzielnia jako osoba prawna korzysta z konstytucyjnie zagwarantowanych wolności i praw jednostki, w tym zwłaszcza z ochrony własności /art. 64 Konstytucji/. Nie ulega bowiem wątpliwości – zgodnie z wywodami Trybunału - że majątek spółdzielni stanowi przedmiot własności prywatnej. Nie można więc wykazać racjonalnych powodów, dla których własność spółdzielni miałaby podlegać słabszej ochronie niż własność osób fizycznych.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy i dołączonych do akt sprawy. Sąd oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego, uznając iż wobec braku podstawy odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego realizacja wniosku prowadziła by do zbędnej przewlekłości postępowania.

Sąd zważył, co następuje: powództwo podlegało oddaleniu. Zgodnie z art. 386 § 6 k.p.c., Sąd Okręgowy ponownie rozpoznając sprawę był związany oceną prawną i wskazaniem co do dalszego postępowania zawartymi w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie. Jednakże w ramach wytycznych Sądu II instancji, Sądu Okręgowego uznał, iż powódka w trakcie postępowania nie wykazała zaistnienia szkody i aby szkoda ta pozostawała w adekwatnym związku przyczynowym z faktem wydania niekonstytucyjnego przepisu. W niniejszej sprawie powódka dochodziła zapłaty odszkodowania za szkodę poniesioną wg jej twierdzeń na skutek deliktu legislacyjnego, polegającego na wprowadzeniu art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 14 czerwca 2007 r. o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 125, poz. 873), który to przepis został następnie uznany przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny

z Konstytucją. W przekonaniu powódki na skutek wprowadzenia niekonstytucyjnego przepisu poniosła szkodę polegającą na utracie wpłat od członków spółdzielni za przekształcenie lokatorskich we własnościowe prawa do lokali mieszkalnych. Na podstawie niekonstytucyjnego przepisu spółdzielnia oświadczyła swoim członkom, że ich należności zostały umorzone przez ustawodawcę i kwota tych należności stanowi szkodę powódki. Zgodnie z art. 417¹ § 1 k.c., jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie aktu normatywnego, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu niezgodności tego aktu z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą. Wyrokiem z dnia 15 lipca 2009 r., w sprawie o sygn. akt: K 64/07, Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 14 czerwca 2007 r. o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 125, poz. 873 oraz z 2008 r. Nr 235, poz. 1617) jest niezgodny z art. 2 Konstytucji (Dz. U. Nr 117, poz. 988). Jednak powyższe stanowi jedynie jedną z przesłanek dochodzenia odszkodowania na podstawie art. 417¹ § 1 k.c. – żądanie zostało oparte na szkodzie poniesionej poprzez wydanie aktu normatywnego, którego niezgodność z Konstytucją została stwierdzona we właściwym postępowaniu, przez właściwy organ, to jest przez Trybunał Konstytucyjny.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 14 czerwca 2007 r. o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 125, poz. 873), jeżeli członek spółdzielni mieszkaniowej, któremu przysługiwało

spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego, w związku z przekształceniem po dniu 23 kwietnia 2001 r. tego prawa na spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu lub w związku z nabyciem po tym dniu własności tego lokalu, nie dokonał całkowitej spłaty należnej spółdzielni z tego tytułu, to z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy niespłaconą kwotę umarza się jako nienależną, jeżeli dokonana spłata pokrywa całkowite koszty budowy lokalu.

Powodowa Spółdzielnia złożyła zestawienie lokali mieszkalnych przekształconych przez nią w okresie od 1.01.2003 do 31.07.2007 z wyszczególnieniem wartości wkładów umorzonych na podstawie art. 6 ust. 1 ustawy z 14 czerwca 2007 r. Powódka wskazała, że kwota umorzeń wyniosła 5 727 764,96 zł. Początkowo pozwany zakwestionował obok zasady odpowiedzialności również wysokości doznanego przez spółdzielnię uszczerbku /k. 124/ wskazując, że powódka nie wykazała, że przysługiwały jej jakiegokolwiek roszczenia względem osób wskazanych w przedłożonym zestawieniu oraz żeby jakakolwiek część wskazanych tam należności podlegała umorzeniu /k. 127/. W odpowiedzi na to strona powodowa przedłożyła zestawienie kompletów dokumentów w celu wykazania wysokości umorzenia, na które składały się: wniosek o przekształcenie prawa do lokalu, informacja zarządu o warunkach finansowych przekształcenia, oświadczenie członka, umowa o przekształcenie, zawiadomienie o zwolnieniu z długu, kartoteka konta. Kompletu te dotyczyły 785 członków spółdzielni.

Jednakże powódka nie wykazała co do zasady poniesienia szkody ani adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy ewentualną szkodą a wejściem w życie niekonstytucyjnego przepisu.

Sąd Apelacyjny polecił Sądowi Okręgowemu przy ponownym rozpoznaniu sprawy ustalić, jakie skutki odniosło orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego i czy istnieje związek przyczynowy pomiędzy deliktem legislacyjnym a szkodą. W szczególności należało ustalić, czy umarzone należności spółdzielców stanowiłyby dochód powodowej spółdzielni z uwagi na szczególne regulacje dotyczące przekształceń spółdzielczego prawa do lokalu.

Mając te wytyczne na uwadze, nie można tracić z pola widzenia, że skoro art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 14 czerwca 2007 r. wywołał skutki ex lege co do umorzenia należności spółdzielców, to w związku ze stwierdzeniem, że przepis ten jest niekonstytucyjny, należy uznać, że przestała istnieć podstawa prawna zniesienia praw majątkowych, czyli należności członków spółdzielni wobec powódki nie uległy umorzeniu. Wobec tego nie doszło do uszczerbku w majątku spółdzielni.

Takie wnioski są zbieżne ze stanowiskiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie zawartym w wyroku z dnia 11 stycznia 2012 r. (sygn. akt: I ACa 573/11). Sąd ten wyraził pogląd, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 lipca 2009 r. ma charakter retrospektywny (ex tunc) od dnia wejścia w życie niekonstytucyjnego przepisu. Konsekwencją tego założenia jest brak po stronie członków spółdzielni uprawnienia do umorzenia ich zobowiązania wobec powódki z tytułu spłaty należności za nabyte prawa do lokali. Sąd Apelacyjny w wyżej powołanym orzeczeniu wskazał, że w wyniku wydania przez Trybunał Konstytucyjny wyroku z dnia 15 lipca 2009 r. spółdzielnia zachowała swoje prawo do żądania od spółdzielców kwot, które w okresie obowiązywania omawianej regulacji prawnej (od 31.07.07-27.07.09) podlegały umorzeniu. Stanowisko Sądu Apelacyjnego wyrażone w powołanej sprawie dokładnie obrazuje sytuację prawną powódki i skutkuje uznaniem przez Sąd Okręgowy, iż nie doszło do zaistnienia szkody w majątku spółdzielni. Doszłoby to takiej sytuacji w razie definitywnego pozbawienia spółdzielni roszczenia o zapłatę, a o takich następstwach wydania art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 14 czerwca 2007 r. nie może być mowy.

Sąd Apelacyjny w sprawie niniejszej wskazał, iż przy ponownym rozpoznawaniu sprawy konieczne będzie dokonanie oceny skutków następczej regulacji, tj. ustawy z 18 grudnia 2009 r. o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. nr 233, poz. 1779).

W tym kontekście należy zauważyć, iż wskazana wyżej ustawa wprowadziła art. 1 ust. 1¹, zgodnie z którym spółdzielnia mieszkaniowa nie może odnosić korzyści majątkowych kosztem swoich członków, w szczególności z tytułu przekształceń praw do lokali, zaś art. 12 ust. 1 otrzymał brzmienie: na pisemne żądanie członka, któremu przysługuje spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego, spółdzielnia jest obowiązana zawrzeć z tym członkiem umowę przeniesienia własności lokalu po dokonaniu przez niego: 1) spłaty przypadającej na ten lokal części zobowiązań spółdzielni związanych z budową, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 1, w tym w szczególności odpowiedniej części

zadłużenia kredytowego spółdzielni wraz z odsetkami, a jeżeli spółdzielnia skorzystała z pomocy uzyskanej ze środków publicznych lub z innych środków - spłaty przypadającej na ten lokal części umorzenia kredytu w kwocie podlegającej odprowadzeniu przez spółdzielnię do budżetu państwa, 2) spłaty zadłużenia z tytułu opłat, o których mowa w art. 4 ust. 1. Ta regulacja sprawia, iż w niniejszym postępowaniu powódka powinna wykazać, iż kwota dochodzonego odszkodowania pokrywa się z ogólną kwotą, jakiej powódka mogłaby się domagać od swoich członków na podstawie obecnie obowiązujących unormowań. Z zaoferowanych przez stronę powodową dowodów powyższe nie wynika.

Mając na uwadze powyższe rozważania faktyczne i prawne, Sąd oddalił powództwo jako niezasadne.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 108 i 98 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Zgodnie z wynikiem sprawy obowiązek zwrotu kosztów przeciwnikowi obciążał stronę powodową.